

Полтавський державний аграрний університет

**МАТЕРІАЛИ
IV Міжнародної науково-практичної
конференції
«ПРОБЛЕМИ ОБЛІКОВО-АНАЛІТИЧНОГО
ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ
УПРАВЛІННЯ ПІДПРИЄМНИЦЬКОЮ
ДІЯЛЬНІСТЮ»
20-21 КВІТНЯ 2022 Р.
М. ПОЛТАВА**

... Усе моє, все зветься Україна.
Така краса висока і нетлінна.
ЩО хоч спинись і з БОГОМ говори

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ПОЛТАВСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ АГРАРНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ДЕРЖАВНА ВИЩА ПРОФЕСІЙНА ШКОЛА В КОНІНІ (М. КОНІН, ПОЛЬЩА)
ІНЖИНЕРНИЙ НАВЧАЛЬНО-НАУКОВИЙ ІНСТИТУТ ЗАПОРІЖСЬКОГО
НАЦІОНАЛЬНОГО УНІВЕРСИТЕТУ
ЛЬВІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ПРИРОДОКОРИСТУВАННЯ
НАЦІОНАЛЬНА МЕТАЛУРГІЙНА АКАДЕМІЯ
НАЦІОНАЛЬНА МЕТАЛУРГІЙНА АКАДЕМІЯ УКРАЇНИ
НАЦІОНАЛЬНИЙ НАУКОВИЙ ЦЕНТР «ІНСТИТУТ АГРАРНОЇ ЕКОНОМІКИ»
СУМСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ АГРАРНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ТОВ «БЕРДЯНСЬКИЙ УНІВЕРСИТЕТ МЕНЕДЖМЕНТУ І БІЗНЕСУ»
УКРАЇНСЬКА НАЦІОНАЛЬНА АКАДЕМІЯ АГРАРНИХ НАУК
УНІВЕРСИТЕТ ГРИГОРІЯ СКОВОРОДИ В ПЕРЕЯСЛОВІ
ФЕДЕРАЦІЯ АУДИТОРІВ, БУХГАЛТЕРІВ І ФІНАНСИСТІВ АПК УКРАЇНИ
ХАРКІВСЬКИЙ БІОТЕХНОЛОГІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ХЕРСОНСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ АГРАРНО-ЕКОНОМІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ХУЛУНБУРСЬКИЙ УНІВЕРСИТЕТ (АРВМ, Г. Хайлар, КНР)

**Федерація професійних
бухгалтерів та аудиторів
України**

**Полтавський державний
аграрний університет**

**Факультет
обліку та фінансів**

МАТЕРІАЛИ

IV Міжнародної науково-практичної конференції **«ПРОБЛЕМИ ОБЛІКОВО-АНАЛІТИЧНОГО** **ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ УПРАВЛІННЯ** **ПІДПРИЄМНИЦЬКОЮ ДІЯЛЬНІСТЮ»**

20-21 квітня 2022 р.

м. Полтава

УДК 657:005.3
П 78

Проблеми обліково-аналітичного забезпечення управління підприємницькою діяльністю : матеріали IV Міжнар. наук. – практ. конф. (м. Полтава, 20-21 квітня 2022 р.) / за ред. проф. Пилипенко К. А. Полтава : ПДАУ, 2022. 428 с.

ISBN 978-617-7915-11-8

Посвідчення УкрІНТЕІ № 09 від 12.01.2022 р.

***Затверджено до друку та поширення через мережу
Інтернет***

***Вченою радою факультету обліку та фінансів
Полтавського державного аграрного університету
(протокол № 6 від 07.02.2022 р.)***

Матеріали конференції спрямовані на науковий пошук, узагальнення та розроблення рекомендацій щодо можливих шляхів вирішення основних проблем розвитку обліку, аудиту та оподаткування підприємств аграрної сфери.

Тексти матеріалів(статей) подані в авторській редакції. Відповідальність за точність, достовірність і зміст поданих матеріалів несуть автори. Редакційна колегія може не розділяти поглядів деяких авторів на ті чи інші питання, розглянуті на конференції.

ISBN 978-617-7915-11-8

ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ДОСТОВІРНОСТІ ФІНАНСОВОЇ ІНФОРМАЦІЇ	165
Т. Маренич	
АНАЛІЗ РЕНТАБЕЛЬНОСТІ АКТИВІВ ПІДПРИЄМСТВ СІЛЬСЬКОГО, ЛІСОВОГО ТА РИБНОГО ГОСПОДАРСТВА УКРАЇНИ	170
О. Нужна	
РОЛЬ ВНУТРІШНЬО-ГОСПОДАРСЬКОГО КОНТРОЛЮ В ДІЯЛЬНОСТІ ПІДПРИЄМСТВА	174
К. Пилипенко, Р. Ліпський, Д. Пужайло	
КАПІТАЛ: ПОЗИЦІОНУВАННЯ У СИСТЕМІ ПОДАТКОВОГО ОБЛІКУ	178
О. Пономаренко	
ОРГАНІЗАЦІЙНО-ПРАВОВІ ЗАСАДИ БУХГАЛТЕРСЬКОГО ОБЛІКУ НА ПІДПРИЄМСТВАХ ТОРГІВЛІ	183
О. Пристемський	
ФОРМУВАННЯ ОБЛІКОВОЇ ПОЛІТИКИ В ЧАСТИНІ ВИТРАТ ВИРОБНИЦТВА НА ВИРОЩУВАННЯ ЕНЕРГЕТИЧНОЇ ВЕРБИ	186
О. Прокопишин	
ПРОЦЕДУРИ ВНУТРІШНЬОГО КОНТРОЛЮ ДОХОДІВ ДІЯЛЬНОСТІ ПІДПРИЄМСТВА	191
А. Сакун, Ю. Келлер	
ФІНАНСОВА БЕЗПЕКА ДЕРЖАВИ ЧЕРЕЗ ПРИЗЬМУ ЗДІЙСНЕННЯ ДЕРЖАВНОГО ФІНАНСОВОГО АУДИТУ	196
Н. Танклевська, К. Пилипенко	
НОРМУВАННЯ ВИТРАТ НА АГРАРНИХ ПІДПРИЄМСТВАХ	202
Н. Тлучкевич	
ЗАВДАННЯ, НАПРЯМИ ТА ІНФОРМАЦІЙНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ОЦІНЮВАННЯ ФІНАНСОВОГО СТАНУ ПІДПРИЄМНИЦЬКИХ СТРУКТУР	205
Ю. Тютюнник, С. Тютюнник	
КОНТРОЛЬ ТА ВІДПОВІДАЛЬНІСТЬ ЗА ВИТРАЧАННЯМ КОШТІВ ФОНДІВ СОЦІАЛЬНОГО СТРАХУВАННЯ	210
О. Чухрай, К. Пилипенко	
ОСОБЛИВОСТІ СКЛАДАННЯ ТА ПОДАННЯ ЗВІТНОСТІ ФЕРМЕРСЬКОГО ГОСПОДАРСТВА	214
К. Швед, К. Пилипенко	

УДК 658.14

Ю. Тютюнник, к.е.н., доцент,
професор кафедри економічної теорії та економічних досліджень,
С. Тютюнник, к.е.н., доцент,
професор кафедри бухгалтерського обліку та економічного контролю
Полтавський державний аграрний університет
(м. Полтава, Україна)

ЗАВДАННЯ, НАПРЯМИ ТА ІНФОРМАЦІЙНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ОЦІНЮВАННЯ ФІНАНСОВОГО СТАНУ ПІДПРИЄМНИЦЬКИХ СТРУКТУР

***Анотація:** розглянута класифікація підприємницьких структур, наведені мета, завдання, етапи та напрями оцінювання їх фінансового стану, узагальнені інформаційні можливості балансу і звіту про фінансові результати в аналізі фінансового стану малих підприємств і мікропідприємств.*

***Ключові слова:** підприємництво, підприємницькі структури, фінансовий стан, експрес-аналіз, деталізований аналіз, баланс, звіт про фінансові результати.*

Підприємництво (підприємницька діяльність) – це самостійна, ініціативна, систематична, на власний ризик господарська діяльність з метою отримання прибутку, яка здійснюється фізичними та юридичними особами, зареєстрованими як суб'єкти підприємницької діяльності у порядку, встановленому законодавством. У складі суб'єктів підприємницької діяльності під підприємницькими структурами розуміють тільки ті організаційно-господарські одиниці, кінцевою метою діяльності яких є одержання прибутку. Підприємницькі структури класифікуються за такими ознаками [1, с. 29]:

1. За статусом: підприємницька структура, що є юридичною особою; підприємницька структура, що є фізичною особою.

2. За організаційною формою: підприємство (унітарна підприємницька структура; корпоративна підприємницька структура); приватний підприємець, фізична особа (підприємницька структура у формі приватного підприємництва без найму (або з наймом) робочої сили).

У ринковій економіці важливу роль відіграє систематичне оцінювання фінансового стану підприємницьких структур.

Фінансовий стан – це комплексне поняття, що відображає результат взаємодії всіх елементів системи економічних відносин підприємства, визначається сукупністю внутрішніх і зовнішніх факторів та характеризується системою показників, які відображають наявність, розміщення та ефективність використання фінансових ресурсів [2, с. 12].

Головна мета аналізу фінансового стану підприємницьких структур – об’єктивне і комплексне його оцінювання, виявлення реальних можливостей підвищення ефективності формування і використання фінансових та інших видів ресурсів. Основні завдання оцінювання фінансового стану:

- характеристика позитивних та негативних ознак і тенденцій у майновому стані підприємства;
- оцінювання рівня і динаміки показників фінансової стійкості, ліквідності та платоспроможності підприємства;
- оцінювання фінансового стану боржника – юридичної особи з погляду характеристики його кредитоспроможності;
- оцінювання ділової активності та інвестиційної привабливості підприємства, стану розрахунково-платіжних відносин;
- аналіз динаміки доходів, витрат, фінансових результатів та показників рентабельності, визначення впливу факторів на їх зміну;
- інформаційне забезпечення обґрунтування управлінських рішень, спрямованих на поліпшення фінансового стану підприємства.

Послідовність оцінювання фінансового стану підприємницьких структур включає такі етапи:

1. Збирання інформації та встановлення її об’єктивності.
 2. Проведення горизонтального і вертикального аналізу показників фінансової звітності.
 3. Розрахунок і групування фінансово-економічних показників за основними напрямками аналізу фінансового стану.
 4. Виявлення тенденцій зміни показників за період дослідження.
-

5. Встановлення взаємозв'язків між факторними і результативними показниками, інтерпретація результатів факторного аналізу.

6. Підготовка висновків щодо характеристики фінансового стану та його динаміки, виявлення «вузьких» місць та розроблення рекомендацій щодо поліпшення фінансового стану підприємства.

У цілому оцінювання фінансового стану підприємства поділяється на два взаємопов'язані напрями [2, с. 15]:

- експрес-аналіз (попереднє оцінювання) фінансового стану;
- деталізований (поглиблений) аналіз фінансового стану.

Експрес-аналіз – це достатньо просте, швидке та наочне оцінювання фінансового стану підприємства шляхом розрахунку й аналізу динаміки невеликої кількості найбільш важливих показників. Експрес-аналіз передбачає: перевірку показників фінансової звітності за формальними та якісними ознаками; встановлення характеру змін у складі майна та джерел формування капіталу за період дослідження; розрахунок та оцінювання динаміки відносних показників (коефіцієнтів), які характеризують фінансовий стан підприємства. Експрес-аналіз завершується висновком про стійкий, нестійкий (передкризовий) або кризовий фінансовий стан суб'єкта господарювання, а також про доцільність чи необхідність проведення поглибленого аналізу.

Деталізований аналіз – це більш детальна, комплексна характеристика фінансового стану підприємства у звітному періоді та в динаміці за системою різнопланових показників, встановлення факторів, які зумовили такий фінансовий стан, а також прогнозування перспективних його параметрів. Поглиблений аналіз конкретизує та розширює окремі напрями експрес-аналізу.

Щоб підвищити ефективність аналітичних досліджень, необхідно мати відповідний рівень інформаційного забезпечення як динамічної системи інформації та способів її опрацювання.

Відповідно до НП(С)БО 25 «Спрощена фінансова звітність» для мікропідприємств, малих підприємств, непідприємницьких товариств,

представництв іноземних суб'єктів господарської діяльності та підприємств, які ведуть спрощений бухгалтерський облік доходів та витрат відповідно до податкового законодавства (крім підприємств, які відповідно до законодавства складають фінансову звітність за міжнародними стандартами фінансової звітності) встановлена скорочена за показниками фінансова звітність [3]:

- для малих підприємств (крім тих, яким відповідно до податкового законодавства надано дозвіл на ведення спрощеного обліку доходів та витрат) та представництв іноземних суб'єктів господарської діяльності – Фінансова звітність малого підприємства (форма № 1-м «Баланс» і форма № 2-м «Звіт про фінансові результати»);

- для мікропідприємств, підприємств, які ведуть спрощений бухгалтерський облік доходів та витрат відповідно до податкового законодавства, та непідприємницьких товариств – Фінансова звітність мікропідприємства (форма № 1-мс «Баланс» і форма № 2-мс «Звіт про фінансові результати»).

Баланс – звіт про фінансовий стан підприємства, який відображає на певну дату його активи, зобов'язання та власний капітал. Метою складання балансу є надання користувачам повної, правдивої та неупередженої інформації про фінансовий стан підприємства на звітну дату. За даними форми № 1-м (1-мс) оцінюється:

- склад і структура активів (необоротних активів, оборотних активів, запасів, дебіторської заборгованості та ін.) і пасивів (власного капіталу, довгострокових та поточних зобов'язань, кредиторської заборгованості та ін.);

- фінансова стійкість підприємства за системою відносних та абсолютних показників;

- стан ліквідності балансу, платоспроможність підприємства за системою відносних показників;

- рівень кредитоспроможності підприємства;

- стан розрахунково-платіжних відносин, оборотність активів і пасивів,

рентабельність капіталу із залученням даних форми № 2-м (2-мс).

Звіт про фінансові результати – звіт про доходи, витрати та фінансові результати. Метою складання звіту про фінансові результати є надання користувачам повної, правдивої та неупередженої інформації про доходи, витрати, прибутки і збитки підприємства за звітний період. За даними форми № 2-м (2-мс) визначаються й аналізуються у динаміці:

- склад і структура доходів та витрат підприємства;
- абсолютні показники фінансових результатів від операційної та інших видів діяльності;
- відносні показники ефективності діяльності – показники рентабельності та окупності витрат;
- показники стану розрахунково-платіжних відносин, оборотності активів і пасивів, рентабельності капіталу із залученням даних форми № 1-м (1-мс).

Список використаних джерел:

1. Русин-Гриник Р. Р., Тимняк З. С. Сутність кредитоспроможності підприємницьких структур. *Інвестиції: практика та досвід*. 2018. № 17. С. 26-31.
2. Тютюнник Ю. М., Дорогань-Писаренко Л. О., Тютюнник С. В. Фінансовий аналіз: навч. посіб. Полтава: Видавництво ПП «Астроя», 2020. 434 с.
3. Національне положення (стандарт) бухгалтерського обліку 25 «Спрощена фінансова звітність»: Наказ Міністерства фінансів України від 25 лютого 2000 р. № 39 / Верховна Рада України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0161-00#Text> (дата звернення 28.03.2022).